בית הספר למדעי המתמטיקה
הפקולטה למדעים מדויקים
ע"ש ריימונד ובברלי סאקלר

מועד ב, 17.9.1990
תש"ן

מבחן באלגברה ב' I

דן הרן

אין להשתמש בחומר עזר כלשהו.
הזמן המוקצב: ארבע שעות.
ענה על ארבע שאלות (בלבד!) מתוך שש השאלות הבאות.

שאלה 1

הוכח שכל חבורות סילו-p של חבורה סופית צמודות זו לזו.

שאלה 2

תהי N חבורה חלקית נורמלית של חבורה G.

(א) הגדר פעולה על $G/N = \{gN : g \in G\}$ והוכח ש-G/N חבורה תחת פעולה זו.

(ב) הוכח שכל חבורה חלקית נורמלית של G/N היא מהצורה $\{hN : h \in H\}$ עבור איזה חבורה חלקית נורמלית H של G.

שאלה 3

תהי G חבורת-p ותהי $N \neq 1$ חבורה חלקית נורמלית של G. הראה כי

(א) G פועלת על N על ידי ההצמדה וכי תחת פעולה זו מתקיים לכל $n \in N$:
$\{n\}$ הוא מסלול-G (בעל אורך 1) אם ורק אם $n \in Z(G)$.

(ב) כל מסלולי-G הם בעלי אורך p^i, כאשר $i \geq 0$.

(ג) $N \cap Z(G) \neq 1$.

(ד) תן דוגמה לחבורה סופית G (לאו דווקא חבורת-p) ו-$N \triangleleft G$ כך ש-$Z(N) \not\subseteq Z(G)$.

שאלה 4

תהי G חבורה מסדר אי זוגי ותהי $H \leq G$ כך ש $(G: H) = 3$. הוכח שאם $g \in G$ מקיים $g^2 \in H$ אז $g \in H$.

שאלה 5

(א) הוכח שכל חבורה מסדר 91 היא מעגלית.

(ב) תן דוגמה לחבורה לא חילופית מסדר 21.

שאלה 6

הראה שאין חבורה פשוטה מסדר 700.

IvriTeX

בהצלחה

אוניברסיטת תל אביב

מועד ב' תשמ"ח
4 9 1988

אלגברה ב' 1
ד"ר דן הרן

אין להשתמש בחמר עזר כלשהו.
הזמן המוקצב: שלוש וחצי שעות.
ענה על 5 שאלות. (ערך כל תשובה נכונה הוא 20 נקודות.)

1. תהי G חבורה סופית מסדר אי זוגי ותהי H חבורה חלקית שלה כך ש- $(G:H)=3$.

(א) הוכח: אם $a\in G\setminus H$ אז G היא איחוד זר של H, aH, a^2H.

(ב) יהי $g\in G\setminus H$, $h\in H$ ונסמן $a=g^{-1}hg$. הוכח:

$g^{-1}\notin aH,\ g^{-1}\notin a^2H$.

(ג) הסק כי $H\triangleleft G$.

2. הוכח את המשפט: אם r הוא המספר של חבורות סילו-p של חבורה סופית G אז $r-1$ מתחלק ב-p.

3. (א) כמה חבורות צמודות יש לחבורת סילו-2 של A_5 בתוך A_5?

(ב) הוכח שכל חבורה חלקית מסדר 8 של S_4 מכילה חבורה חלקית איזומורפית לחבורת קליין.

4. תהי H חבורה חלקית ממש של חבורה סופית G $(H\neq G)$. הוכח: $\bigcup_{g\in G}H^g\neq G$.

5. תאר את כל החבורות מסדר 121.

6. מהי חבורת האוטומורפיזמים $Aut(K)$ של חבורת קליין K ? מאיזה סדר היא ולאיזה חבורה מוכרת היא איזומורפית?

7. יהי F שדה סופי. הוכח ש-$F^{\times}$ חבורה מעגלית.

בהצלחה!

אוניברסיטת תל אביב

מועד א' תשמ"ח
סמסטר ב' 10.7.88

אלגברה ב' 1
ד"ר דן הרן

אין להשתמש בחמר עזר כלשהו.
הזמן המוקצב: שלוש וחצי שעות.
ענה על 5 שאלות. (ערך כל תשובה נכונה הוא 20 נקודות.)

1. (א) בנה שדה E בן 27 אברים, כלומר: הצג קבוצה E בת 27 אברים והגדר פעולות עליה כך שהיא תהיה השדה המבוקש.
<u>רמז</u>: לפולינום $X(X-1)(X-2)-1$ אין שורש בשדה $\mathbb{Z}/3\mathbb{Z}$.

(ב) הוכח שאם $\alpha\in E$ ו- $\alpha\neq 0,1,-1$, אז כל אבר של E ניתן להיכתב בצורה $a+b\alpha+c\alpha^2$, באשר $a,b,c\in\{0,1,2\}$.

2. הוכח את המשפט: כל שתי חבורות סילו-p של אותה חבורה סופית G צמודות זו לזו ב-G.

3. תהי G חבורה מסדר pq, באשר $p<q$ שני המספרים ראשוניים. הוכח:

(א) G פתירה.

(ב) אם p אינו מחלק את $q-1$ אז G מעגלית.

(ג) אם p מחלק את $q-1$ אז קיימת חבורה לא חילופית מסדר pq.

4. (א) יהי p ראשוני ותהי $A=\mathbb{Z}/p^{n_1}\mathbb{Z}\oplus\mathbb{Z}/p^{n_2}\mathbb{Z}\oplus\cdots\oplus\mathbb{Z}/p^{n_k}\mathbb{Z}$, ותהי $B\leq A$ כך ש-B איזומורפית ל-$\mathbb{Z}/p^{m_1}\mathbb{Z}\oplus\mathbb{Z}/p^{m_2}\mathbb{Z}\oplus\cdots\oplus\mathbb{Z}/p^{m_k}\mathbb{Z}$. נניח כי $n_1\geq n_2\geq\cdots\geq n_k$ ו-$m_1\geq m_2\geq\cdots\geq m_k$. הוכח ש- $m_1\leq n_1$.

(ב) מצא את כל החבורות החילופיות מסדר 108, עד כדי איזומורפיזם.

5. (א) הוכח שכל חבורת-p היא פתירה.

(ב) כמה חבורות סילו-p יש לחבורה הסימטרית S_p, באשר p ראשוני? נמק!

6. הוכח: אם G חבורה סופית ו-$A,B\leq G$ כך ש-$A\cap B=\{1\}$ אז $|AB|=|A|\cdot|B|$.

7. יהי F שדה סופי. הוכח ש-$F^\times$ חבורה מעגלית.

בהצלחה!

ניברסיטת תל אביב

מועד א' תשמ"ח

סמסטר א' 18.2.88

אלגברה ב' 1

ד"ר דן הרן

ה על 4 שאלות.

מן המוקצב: שלוש וחצי שעות.

(א) נסח והוכח את משפט Cayley.

(ב) תהי G חבורה לא חלופית. הוכח כי $G/Z(G)$ אינה מעגלית.

(א) הוכח שהמרכז של חבורת-p לא טריביאלית אינו טריביאלי.

(ב) הוכח שכל חבורה מסדר 15 היא מעגלית.

(א) הוכח: אם G חבורת-p סופית אז כל חבורה חלקית מרבית (=מקסימלית) שלה היא נורמלית ובעלת אינדקס p.

(ב) תהי A חבורה סופית, שיש לה בדיוק 3 חבורות חלקיות לא טריביאליות, ושלשתן מסדר 2. הוכח ש- A איזומורפית לחבורת קליין.

(א) יהי p ראשוני ותהי $A=Z/p^{n_1}Z\oplus Z/p^{n_2}Z\oplus\cdots\oplus Z/p^{n_k}Z$, ותהי $B\le A$ כך ש- B איזומורפית ל- $Z/p^{m_1}Z\oplus Z/p^{m_2}Z\oplus\cdots\oplus Z/p^{m_l}Z$. הוכח ש- $l\le k$.

(ב) תהי G חבורה חלופית סופית ויהי m המספר הטבעי הקטן ביותר כך ש- $g^m=1$ לכל g ב- G. הוכח שיש אבר מסדר m ב- G.

(א) הוכח ש- A_n נוצרת על ידי חישוקים מאורך 3.

(ב) הוכח כי A_n היא חבורת הקומוטטור של S_n.

(א) יהי p ראשוני ותהי G חבורה סופית. הגדר: חבורת סילו-p של G. הוכח את קיומה. (מותר לך להניח את קיומה אם G חלופית.)

(ב) הוכח שכל חבורה מסדר 1001 היא מעגלית. ($1001=7\times11\times13$.)

צלחה!